

Raadsvoorstel

Onderwerp:

Verordening omtrent gemeentelijke onderscheidingen

portefeuillehouder: Martijn Derks

datum vergadering: 5 oktober 2026

zaaknummer: 0889434101

Samenvatting

De gemeente Beesel heeft een verordening uit 1986 over gemeentelijke onderscheidingen. Deze verordening, die voorziet in een erepenning in meerdere graden en het ereburgerschap, sluit niet langer aan bij de hedendaagse maatschappelijke inzet van inwoners, vrijwilligers, jongeren en lokale organisaties.

Om maatschappelijke waardering toekomstbestendig vorm te geven, wordt u voorgesteld een nieuwe Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen Beesel 2026 vast te stellen. Deze verordening introduceert een breder en moderner waarderingssysteem, bestaande uit het ereburgerschap, de erepenning, een jeugdlintje en een vrijwilligersspeld.

Voorstel

U wordt voorgesteld:

- de Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen gemeente Beesel 2026 vast te stellen en de Verordening tot het toekennen van de erepenning en het ereburgerschap van de gemeente Beesel (vastgesteld 20 januari 1986) in te trekken.

Toelichting raadsvoorstel

1. Aanleiding

De huidige verordening voor gemeentelijke onderscheidingen is meer dan veertig jaar oud en past niet meer bij de manier waarop inwoners, vrijwilligers, jongeren en organisaties zich vandaag inzetten voor Beesel. De verordening uit 1986 regelt alleen de erepenning en het ereburgerschap en is beperkt in opzet en toepassingsmogelijkheden. Ook de aparte collegeregeling voor vrijwilligers is verouderd en sluit niet goed meer aan bij de praktijk en de gewenste samenhang in waardering.

De nieuwe Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen gemeente Beesel 2026 brengt alles samen in één duidelijke regeling. Hierin is ook de waardering van vrijwilligers vast en transparant geregeld. Met de invoering van deze verordening komt de bestaande collegeregeling voor vrijwilligers te vervallen.

2. Doelstelling

De nieuwe verordening heeft als doel een modern en duidelijk systeem te bieden waarmee de gemeente maatschappelijke bijdragen kan waarderen. Hiermee kunnen bijzondere prestaties, langdurige inzet en betrokkenheid bij de samenleving op een vaste en transparante manier worden erkend.

3. Uitgangssituatie

Er is een Verordening tot het toekennen van de erepenning en het ereburgerschap van de gemeente Beesel van 20 januari 1986. Deze verordening bevat geen bepalingen over jeugdige verdiensten, langdurig vrijwilligerswerk of de prestaties van maatschappelijke organisaties, en duidelijke criteria, procedurele waarborgen en een eigentijdse bevoegdheidsverdeling ontbreken.

Er is daarnaast een collegeregeling waarin de blijk van waardering is geregeld. Deze regeling is verouderd en sluit niet aan bij de gewenste samenhang in de waardering.

4. Rol gemeente

De gemeente Beesel heeft een belangrijke rol in het zichtbaar maken en stimuleren van inzet voor de Beeselse samenleving. Met onderscheidingen laat de gemeente zien welke inzet zij waardeert en welke warden belangrijk zijn. Door onderscheidingen toe te kennen laat de gemeente zien welke inzet zij waardeert en welke waarden zij wil uitdragen.

Waardering zorgt voor meer samenhang, een gevoel van verbondenheid en stimuleert inwoners om zich actief in te zetten.

Deze verordening geeft hier concreet invulling aan met een duidelijk en herkenbaar systeem dat past bij de waarden van Beesel.

5. Toelichting

Met de Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen Beesel 2026 wordt het bestaande stelsel uitgebreid en verduidelijkt. Er zijn vier onderscheidingen:

1. Het ereburgerschap;
2. Een erepenning;
3. Een jeugdlintje;
4. Een vrijwilligersspeld.

Deze 4 vormen van waardering zijn als volgt uitgewerkt:

1) Het ereburgerschap: voor personen die zich op zeer uitzonderlijke en duurzame wijze hebben ingezet voor de Beeselse gemeenschap, met een brede impact die duidelijk verder gaat dan wat van een burger mag worden verwacht. Het ereburgerschap wordt slechts in zeer uitzonderlijke gevallen toegekend. Een ereburger krijgt een ereteken in goud met een oorkonde.

2) Erepenning : voor personen en organisaties (rechtspersonen) die zich bijzonder verdienstelijk voor (een deel van) de gemeente Beesel heeft gemaakt of aan mensen die blijk hebben gegeven van bijzonder moedig of menslievend gedrag. Deze onderscheiding kan ook verstrekt worden aan mensen

die een podiumplaats op Olympische Spelen, een Europees of een Wereld Kampioenschap hebben behaald of een organisatie gevestigd in de gemeente die aantoonbaar al 100 jaar bestaat. De gedecoreerde ontvangt een erepenning in zilver en een oorkonde.

3) Jeugdlintje: voor kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar die zich betekenisvol, onbetaald en aantoonbaar positief hebben ingezet voor anderen, voor de gemeenschap of voor een maatschappelijk doel. De inzet moet een positief voorbeeld vormen. De jongere ontvangt een medaille.

4) Vrijwilligersspeld: voor inwoners van Beesel die minimaal 10 jaar regelmatige substantieel actief zijn als vrijwilliger en hiervoor geen Koninklijke Onderscheiding hebben ontvangen. De vrijwilliger ontvangt een speld in zilver.

De vrijwilligersspeld vervangt de huidige blijk van waardering. De bestaande collegeregeling waarin deze geregeld is, komt daarom te vervallen.

Besluitvorming/advisering

Iedereen kan een voordracht doen voor een gemeentelijke onderscheiding. De burgemeester stelt een webformulier vast waarmee iedereen een voordracht kan doen.

Naar analogie van de werkwijze bij Koninklijke onderscheidingen is ervoor gekozen om de burgemeester te laten besluiten. De burgemeester is onpartijdig. Ook bij Koninklijke onderscheidingen wordt de voordracht aan de burgemeester gericht, en onderzoekt en adviseert de burgemeester. (artikel 9 van het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau).

Het verlenen van het ereburgerschap en de erepenning zijn unieke gebeurtenissen. Wanneer een voordracht hiervoor wordt ontvangen, stelt de burgemeester een adviescommissie samen van minimaal 3 personen die wel lokale binding hebben, maar geen directe binding met de persoon of de organisatie. De burgemeester vraagt daarnaast het college om advies bij aanvragen om het ereburgerschap, de erepenning en het jeugdlintje.

- a. Financieel
De uitvoering van deze verordening brengt beperkte en beheersbare kosten met zich mee. Het gaat daarbij om de vervaardiging van het ereteken, de erepenning, jeugdmedailles en vrijwilligersspelden. De kosten voor de fysieke onderscheidingen worden gedekt binnen de beschikbare structurele budgetten voor blijk van waardering en representatie.

- b. Juridisch
Artikel 149 van de Gemeentewet regelt de bevoegdheid van de gemeenteraad om verordeningen vast te stellen die hij in belang van de gemeente nodig vindt.

Met de inwerkingtreding van deze verordening wordt de verordening uit 1986 ingetrokken.

We maken dit besluit bekend in het Gemeentebld op www.overheid.nl.

- c. Risico's
Voornaamste risico's liggen op het terrein van verwachtingsmanagement en uitvoerbaarheid. De voordrachten dienen zorgvuldig te worden beoordeeld. Daarom is gekozen voor voordrachten voor 1 juni bij het ereburgerschap en de erepenning, voor 1 januari en 1 juli voor jeugdlintjes en voor 1 september voor de vrijwilligersspeld. Zo kan de voordracht zorgvuldig worden beoordeeld en de onderscheiding en eventuele bijbehorende oorkonde worden gemaakt. Dit moet ervoor zorgen dat de verordening uitvoerbaar is.

Het opnemen van een Ereboek zorgt voorkomt doublures. De beslotenheid van de procedure draagt ook bij aan zorgvuldigheid en het voorkomen van verwachtingen bij niet-gehonoreerde kandidaten.

6. Visie Leef Beesel

Deze verordening sluit aan bij de visie Leef Beesel. We onderscheiden ons door dicht bij onze inwoners te staan. We bouwen aan een sterke en veerkrachtige samenleving in de pijler 'Leef voor elkaar' in de visie. Waardering brengt mensen samen en laat zien wat de gemeente belangrijk vindt: omkijken naar elkaar, betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de samenleving. Door dit te erkennen, en ook te laten zien dat zij dit waardeert, draagt de gemeente bij aan een sterke en veerkrachtige samenleving.

7. Toegankelijkheid

De verordening is in begrijpelijke taal opgesteld en kent een eenvoudige procedure. Alle inwoners, organisaties maar ook het college zelf, kunnen voordrachten indienen. Met een duidelijk aanvraagformulier en duidelijke informatie op onze website zorgen we ervoor dat we transparant en toegankelijk zijn.

8. Duurzaamheid

Waar mogelijk wordt bij de uitvoering van de verordening rekening gehouden met duurzame keuzes, zoals het gebruik van duurzame materialen voor penningen medailles, spelden, en een efficiënte organisatie van uitreikingen. Daarnaast draagt de verordening bij aan sociale duurzaamheid door inzet voor de gemeenschap te stimuleren.

Bijlagen

1. Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen Beesel 2026.
2. Verordening betreffende het toekennen van de erepenning en het ereburgerschap van de gemeente Beesel (20 januari 1986).
3. Raadsbesluit.